

Brüssel, 10.3.2020
COM(2020) 94 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Pikaajaline tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise
tagamiseks**

SISSEJUHATUS

Üks ELi suurimaid saavutusi on ühtne turg. See on Euroopa projekti keskmes, on edendanud majanduskasvu viimastel kümnenditel ning muutnud lihtsamaks Euroopa tarbijate ja ettevõtjate elu. EL annab 18 % üleilmsest majandustoodangust, jäädes maha ainult Ameerika Ühendriikidest. Hästi toimiv ühtne turg pakub ELi kodanikele suuremat teenuste ja toodete valikut ning paremaid töövõimalusi. Ühtne turg tagab ELi ettevõtjatele suure siseturu, mis stimuleerib kaubandust ja konkurentsi ning suurendab tõhusust. See on määrava tähtsusega, et saavutada ELi üleminek keskkonnasäästlikule majandusele ja digitaaltehnoloogiale ning tagab eeldused üleilmsel tasandil konkureerimiseks.

Täna vastu võetud Euroopa uus tööstusstrateegia¹ käsitleb ühtset turgu oma alustala ning ühe Euroopa tööstuse ümberkujundamise eeltingimusena. Selleks et ühtsest turust saaksid kasu kõik, kehtestatakse ELi õigusega ühised normid, millega kõrvaldatakse tõkked ning soodustatakse kaupade ja teenuste vaba liikumist kogu ELis, kaitstes samal ajal tarbijaid.

Need normid saavad avaldada soovitud mõju ainult juhul, kui need koostatakse ja nende täitmine tagatakse nõuetekohasel viisil. Ühtse turu normide täitmisel ilmneb siiski vajakajäämisi. Ühtse turu tõkkeid käsitlevast teatisest nähtub, et tõkkeid² on endiselt palju ja et liiga sageli tulenevad need juba kokku lepitud ELi õigusaktide mittenõuetekohasest või osalisest kohaldamisest riiklikul tasandil. Turuosaliste ja investorite vaba liikumise õigusele seatakse jätkuvalt mitmeid regulatiivseid ja halduslikke tõkkeid ning ühtse turu norme rikkuvate ettevõtjate ebapiisava praktilise järelevalve, kontrolli, tuvastamise ja karistamise tõttu puutuvad eurooplased kokku ebaseaduslike või ohtlike toodete ja teenustega.

Liikmesriikidel ja komisjonil on kogu reguleerimistsükli vältel ühine vastutus tagada, et täidetakse ühtse turu norme ning tagatakse kodanike õiguste austamine.

Liikmesriigid peavad nõuetekohaselt kohaldama norme, milles nad on Euroopa seadusandjatena kokku leppinud. Nad peavad ka tagama, et nende territooriumil toime pandud ühtse turu normide rikkumised tuvastatakse ja heastatakse. Komisjon peab aluslepingute täitmise järelevalvajana veenduma, et kõik liikmesriigid rakendavad ja täidavad ühtse turu norme, ning kasutama otsustavalt rikkumismenetlusi, kui neid norme ei järgida.

2019. aasta märtsis kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles koostama tihedas koostöös liikmesriikidega **pikaajalise tegevuskava ühtse turu normide paremaks rakendamiseks ja täitmise tagamiseks**. Pärast seda on liikmesriigid korranud oma lubadust tagada tulemuslikum nõuete täitmine³. Komisjonile teeb Euroopa Ülemkogu üleskutse heameelt ning ta nõustub liikmesriikidega, et ühtse turu normide rakendamist ja täitmist tuleb märkimisväärselt parandada.

Lähtuvalt liikmesriikide ja komisjoni uuendatud partnerlusest ning võttes arvesse tänases ühtse turu tõkkeid käsitlevas teatises esitatud tulemusi, kirjeldatakse käesolevas tegevuskavas

¹ COM(2020)102, 10.3.2020

² COM(2020)93, 10.3.2020

³ Konkurentsivõime nõukogu 27. mai 2019. aasta järeldustes täiendati seda üleskutset, paludes komisjonil suurendada normide rakendamise ja täitmise tagamise meetmete läbipaistvust ja poliitilist vastutust nende eest. Seejärel rõhutasid liikmesriigid korduvalt normide täitmise tagamise olulisust ning vajadust tagada tugevam partnerlus ja parem koostöö komisjoniga. Seda kinnitati ka kirjas, mille allkirjastasid kõik liikmesriigid ja mis esitati COREPER II kohtumisel 29. novembril 2019.

mitmesuguseid meetmeid, mille eesmärk on maskimeerida nõuete järgimise ja täitmise tagamise tulemuslikkust ja tõhusust kogu ELis.

Praegused nõuete täitmise tagamise alased väljakutsed

Tänu ühtsel turul toimuvale kauplemisele on loodud 56 miljonit Euroopa töökohta⁴ ja sellest tulenev majanduslik tulu moodustab hinnanguliselt 8–9 % ELi SKPst⁵. Tööstustoodete ühtse turu edasine täiustamine võib igal aastal anda hinnanguliselt 183–269 miljardit eurot tulu ning teenusturgude täiendav integreerimine 297 miljardit eurot tulu⁶. Juba ainult selline kasv võiks suurendada 8–9 % majanduslikku tulu ligikaudu **veel 12 % SKPst**.

Vahel näib, et liikmesriigid rikuvad kokkulepitud ühtse turu norme või tekitavad oma õiguses tõkkeid või ei võta nende kõrvaldamiseks midagi ette, et tagada oma turul täiendav kaitse ja sellest tulenevad eelised kodumaistele ettevõtetele. Võimalik kasu on sageli väga lühiajaline, kuid Euroopa ettevõtlusele tekitatav kahju võib olla palju suurem, mille tõttu on keerukam tagada tegelikud võrdsed tingimused ja luua maailma juhtivaid ettevõtteid ning õõnestatakse võrdsed tingimusi seestpoolt. See mõjutab ebaproportsionaalselt suurel määral VKEsid ja idufirmasid. Suurematel ettevõtetel on vajalikud vahendid, et erinevate normidega toime tulla, aga VKEd kannatavad esimesena halduskoormuse ja keerukuse tõttu, eelkõige kui nad tegelevad ühtsel turul piiriüleselt. Seetõttu on ühtne turg ning selle nõuetekohane rakendamine ja nõuete täitmise tagamine määrava tähtsusega samuti täna vastu võetud VKEde strateegia⁷ jaoks.

Ebapiisav ja nõuetele mittevastav rakendamine ning ebapiisav nõuete täitmise tagamine põhjustab kahju nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil. Kodanikud ja ettevõtted ei saa täit kasu oma vaba liikumise õigusest, ettevõtted ei saa kasutada ühtse turu pakutavat mastaabisäästu, tarbijaid ohustavad nõuetele mittevastavad tooted või neil on vähem valikuvõimalusi, ohustatakse energiavarustuskindlust ning ELi keskkonna- ja kliimaeesmärke on keerukam saavutada. Seaduskuulekad ettevõtted kaotavad turuosa norme mittejärgivate ja nõuetele mittevastavaid tooteid pakkuvate või sotsiaalkaitse norme eiravate ettevõtete kõlvatu konkurentsi tõttu.

Liikmesriikide ja komisjoni ühine ettevõtmine

Ühtse turu normide täitmise tagamine eeldab esiteks, et norme kohaldatakse nõuetekohaselt kõigis liikmesriikides ja igas Euroopa avaliku sektori asutuses ning et rikkumisi karistatakse, sh vajaduse korral rikkumismenetluste teel. See eeldab ka ettevõtjate järelevalvet, kontrolli ja karistamist ning nende ebaseaduslike toodete kõrvaldamist turult, kui need on ohtlikud, võltsitud või ei vasta keskkonna- ja energiatõhususe eeskirjadele või muudele normidele.

Kui tahame saada ühtsest turust täielikku kasu, peab nõuete täitmise tagamine siiski olema ulatuslikum ja hõlmama kogu asjaomast normeerimistsükli alates normide kehtestamisest kuni kohaldamiseni. See eeldab koostööd kõigil ELi valitsemistasanditel alates kohalikest ja

⁴ Højbjerg Brauer Schultz (2018), „25 years of the European single market“, Taani ettevõtlusameti rahastatud uuring.

⁵ Teatis „Ühtne turg muutuv maailmas“, COM(2018)772.

⁶ Euroopa Parlamendi uuring „Euroopa mõõtmest tulenev kahe triljoni eurone lisatulu: Euroopa mõõtmepuudumisest tulenevate kulude kaardistamine (2019–2024)“, lk 9–11 ([https://www.europarl.europa.eu/thinktank/et/document.html?reference=EPRS_STU\(2019\)631745](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/et/document.html?reference=EPRS_STU(2019)631745))

⁷ COM(2020)103, 10.3.2020

piirkondlikest ametiasutustest ning kohtutest kuni Euroopa tasandini. Selleks tuleb samuti käsitada nõuete täitmise tagamist pideva tegevusena alates normide koostamisest ja liikmesriikidepoolsest ülevõtmisest kuni vajaduse korral kohaldamise ja rikkumiste karistamiseni. On ülioluline, et liikmesriigid ja komisjon toetaksid üksteist selle ühise ülesande täitmisel oma vastutusvaldkondades.

Ennetusmeetmed on olulised, et vältida vajadust võtta hiljem parandusmeetmeid. Kui ühtse turu normide täitmist ei ole võimalik eelnevalt tagada, siis võivad kodanikele ja ettevõtetele tekkida regulatiivsed või haldustõkked, mille kõrvaldamiseks nad eeldavad tulemuslike järelemeetmete võtmist. Nõuete täitmise tagamise asutused peavad hästi toimima, menetlused ja järelevalve peavad olema eesmärgipärased ning kohapealsed osalejad (näiteks ametiisikud ja kohtunikud) peavad mõistma ELi õigust ja suutma seda igapäevaselt kohaldada.

Liikmesriigid peavad tagama ühtse turu õigusaktide täitmise, et kaitsta üksikisikute ja ettevõtete õigusi. See peab algama riiklike õigusaktide koostamisest ning kanduma üle konkreetsetesse kohtu- ja haldusostustesse. Komisjon peab aitama liikmesriikidel vältida uute ühtse turu tõkete teket, võtta üle ja kohaldada ELi õigust ning võtta vajaduse korral parandusmeetmeid.

Ühtse turu normide rakendamise ja täitmise tagamise alased ülesanded ja kohustused	
Liikmesriigid	Komisjon
✓ Võtta ELi õigus üle õigel ajal ja täpselt, vältida põhjendamatu ülereguleerimist ning tagada võrdsed tingimused	✓ Aidata liikmesriikidel võtta ELi õigus üle nõuetekohaselt, täielikult ja õigel ajal
✓ Tagada, et riiklikud õigusaktid on proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad	✓ Aidata liikmesriikidel kohaldada ELi õigust
✓ Tagada piisavad ja proportsionaalsed halduskontrollid, et teha kindlaks kõik rikkumised	✓ Kontrollida ELi õiguse ülevõtmist ja teha selle kohaldamise järelevalvet
✓ Vältida riiklikke meetmeid, mis on vastuolus ELi õigusega või takistavad selle kohaldamist	✓ Võtta ELi õiguse rikkumiste suhtes meetmeid ja algatada vajaduse korral ametlik rikkumismenetlus
✓ Teha tulemuslikku koostööd ja tagada ELi õiguse järgimine	

Olemasolevate ühtse turu tõkete kõrvaldamiseks on hädavajalik tegelik partnerlus normide rakendamise ja täitmise tagamise eest vastutavate Euroopa ja liikmesriigi tasandi eri osalejate vahel. See aitab suunata sihipäraseid nõuete täitmise tagamise meetmeid ja parandada ühtse turu õigustaktide täitmist.

Selleks et tugevdada ühtse turu normide täitmise tagamise alast koostööd, luuakse ühine **ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm**, milles osalevad liikmesriigid ja komisjon. Ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm korraldaks korrapäraseid koosolekuid, et hinnata ühtse turu normide täitmist riiklikus õiguses, valida välja kõige olulisemaid tõkkeid, kõrvaldada põhjendamatu ülereguleerimine, käsitleda horisontaalseid nõuete täitmise tagamise küsimusi ning kontrollida käesoleva tegevuskava rakendamist. Ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm teavitab korrapäraselt konkurentsivõime nõukogu ning Euroopa Parlamendi siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni.

Ühtse turu normide täitmise tagamise rakkerühm toetab **loodavat normide täitmise tagamist koordineerivate riiklike asutuste võrgustikku**, kasutades selleks olemasolevat siseturu nõuandekomitee raamistikku. See meetod võimaldab komisjonil ja liikmesriikidel vahetada teavet ja parimaid tavasid selle kohta, kuidas riiklikud haldusasutused analüüsivad ja menetlevad olulisi küsimusi riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Uuritakse täiendavaid võimalusi, kuidas parandada ühtse turu järelevalve eest vastutavate liikmesriikide asutuste koostööd ja teabevahetust konkreetsete nõuete täitmise tagamise küsimuste valdkonnas.

Ühtse turu tulemustabel on liikmesriikidele ja komisjonile kasulik ühtse turu normide kohaldamise järelevalve vahend, mille abil saab tagada tulemuste saavutamise ja edendada normide rakendamist. Komisjon ajakohastab ühtse turu tulemustabelit, et see kajastaks paremini lõppkasutajate olukorda ühtsel turul ja toetaks Euroopa poolaastat. Uute näitajate kasutamine aitab hinnata, kas ühtne turg toimib nõuetekohaselt valdkondades, kus sellelt eeldatakse suurimat mõju, näiteks toodete, teenuste, finants- või digitaalsed turud ja sellised võrgutööstused nagu energiatööstus, aga ka andmepõhine majandus ja ringmajandus. Selleks teeb komisjon pärast liikmesriikidega konsulteerimist ettepaneku kasutada ulatuslikke täiendavaid näitajaid, sh liikmesriikide tulemuslikkuse kohta nendes valdkondades.

TEGEVUSKAVA ÜHTSE TURU NORMIDE PAREMAKS RAKENDAMISEKS JA TÄITMISE TAGAMISEKS

I ÜHTSE TURU NORMIDEGA SEOTUD TEADMISTE JA TEADLIKKUSE SUURENDAMINE

Liikmesriikide ametiasutused ja ettevõtjad, eelkõige VKEd, ei ole sageli teadlikud ühtse turu õigusaktide pakutavatest võimalustest ja eelistest. Neil võib ka olla raskusi oma ELi õigusest tulenevate kohustuste täielikul mõistmisel, mille tõttu tekivad probleemid nõuete täitmisel ja täitmise tagamisel. Väljapakutud meetmete eesmärk on suurendada ühtse turu norme iga päev kohaldavate riiklike ametiasutuste ja kohtute ning kodanike ja ettevõtete teadmisi ning teadlikkust neist normidest.

✓ 1. MEEDE: riiklike ametiasutustele konkreetsemate suuniste esitamise programm:

Selleks et suurendada nõuete täitmist ja vältida turu killustatust täiustab komisjon liikmesriikidele ja ettevõtetele esitatavaid suuniseid ning tagab vahendid tegevuse paremaks koordineerimiseks teatavates valdkondades, muu hulgas:

- tehes seadusandlike läbirääkimiste ajal kindlaks valdkonnad, mis võivad põhjustada probleeme ülevõtmisel ja kohaldamisel, ning kaaludes vajaduse korral suuniste väljastamist. Seda on juba tehtud hiljuti vastu võetud audiovisuaalmeedia⁸ ja autoriõiguste normide⁹ puhul;
- väljastades suuniseid **digitaalvaldkonna** õigusaktide kohta (läbivaadatud telekommunikatsiooni normid, küberturvalisus, autoriõigused, audiovisuaalmeedia);
- ajakohastades **teenuste direktiivi rakendamise käsiraamatut**,¹⁰ mis käsitleb teenuste direktiivi põhiküsimuste alaseid hiljutisi kohtulahendeid ning annab suuniseid näiteks uute ärimudelite ja teenuste osutamise viiside tõttu tekkivate õiguslike küsimuste kohta;
- luues **keskse teabepunkti**, et vastata liikmesriikide ametnikel ühtse turu õiguse igapäevase kohaldamise käigus tekkivatele praktilistele küsimustele. See korraldatakse koostöös liikmesriikidega, kaasates järk-järgult ja vabatahtlikkuse alusel konkreetseid menetlused, mis liikmesriigid on ELi õiguse rakendamiseks kasutusele võtnud;
- ajakohastades **Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 34–36 kohaldamise suuniseid**¹¹;

⁸ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1808 (millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), et võtta arvesse muutuvat turuolukorda, ELT L 303, 28.11.2018, lk 69) põhjendus 5 ning direktiivi 2010/13/EL (audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv), ELT L 95, 15.4.2010, lk 1) artikli 13 lõige 7 ja artikkel 33a.

⁹ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/790 (mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ, ELT L 130, 17.5.2019, lk 92) artikli 17 lõige 10.

¹⁰ Teenuste direktiivi rakendamise käsiraamat <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/a4987fe6-d74b-4f4f-8539-b80297d29715>

¹¹ <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/a5396a42-cbc8-4cd9-8b12-b769140091cd>

- esitades **suunised riigihangete** strateegiliste (sotsiaalsed, innovatsiooni ja keskkonnasäästlikkuse) ning muude aspektide (pakkumismahhinatsioonid) kohta ning tehes ettepaneku **läbivaatamissüsteeme käsitleva soovitus** kohta;
 - väljastades **suuniseid vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohta**¹²;
 - esitades **suuniseid tootevastutuse direktiivi**¹³ kohta;
 - esitades **juhenddokumendi turujärelevalve määruse**¹⁴ artikli 4 kohta;
 - ajakohastades **sinist raamatut ELi ühtlustatud toote-eeskirjade rakendamise kohta**¹⁵;
 - avaldades ajakohastatud **kutsealateenuste reguleerimise reformisoovitused** lähtuvalt komisjoni 17. jaanuari 2017. aasta teatisest¹⁶. Soovitused põhinevad piirangute taseme näitajal, mida kasutatakse riiklike nõuete hindamiseks ja võrdlemiseks kutsealateenuste puhul, et võtta arvesse uusi muutusi liikmesriikide reguleerimisraamistikutes ning kutsuda üles tegema täiendavaid reforme. Need reformid võivad avaldada positiivset mõju töötajate liikuvusele ning vähendada oskuste nappust ja mittevastavust tööturu vajadustele, eelkõige keskkonnasäästlikule majandusele ja digitaaltehnoogia ülemineku kontekstis;
 - toetades liikmesriike **Euroopa ligipääsetavuse akti**¹⁷ ülevõtmisel, mis suurendab eeldatavasti ligipääsetavate toodete ja teenuste kättesaadavust turul;
 - luues konkreetsetes küsimustes komisjoni ja liikmesriikide ametiasutuste vahelised **teabevahetusplatvormid**, sarnaselt näiteks riigihankedirektiivide puhul kasutatava platvormiga.
- ✓ **2. MEEDE: kasutajate juurdepääsu parandamine norme ja nõudeid käsitlevale teabele**

Selleks et suurendada teadmisi kohaldatavatest normidest ja ettevõtete kohustustest ning vähendada nõuetele mittevastavuse ja nõuete täitmata jätmise juhtumeid, tagatakse ühtse

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määruse (EL) 2019/515 (mis käsitleb teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate kaupade vastastikust tunnustamist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 764/2008, ELT L 91, 29.3.2019, lk 1) põhjenduses 5 on ette nähtud, et komisjon [peaks] esitama mittesiduvad suunised ülekaaluka avaliku huviga seotud põhjuste mõiste ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta Euroopa Liidu Kohtu praktikas.

¹³ Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT L 210, 7.8.1985, lk 29).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1). Turujärelevalve määrus võeti vastu 2019. aastal ja selle eesmärk on parandada toodete turujärelevalvet ELis.

¹⁵ Praegune sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta 2016: komisjoni teatis 2016/C 272/01

¹⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, milles käsitletakse reformisoovitusi seoses kutsealateenuste reguleerimisega (COM(2016) 820 final).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

digivärava¹⁸ kaudu juurdepääs terviklikule teabele ühtse turu normide ja haldusmenetluste kohta ning suunatakse kasutajaid kõige sobilikumate abiteenuste juurde.

ELi toote kontaktpunktid, mis tuginevad hiljutisele kaupade pakatile,¹⁹ tagavad ettevõtetele parema ja kiirema teabe esitamise nende toodete suhtes kohaldatavate normide kohta.

✓ **3. MEEDE: digiplatvormid, mis edendavad toodete nõuetele vastavust**

E-kaubanduse platvormidel tooteid müüvad isikud peavad olema teadlikud ELi tootenormidest ja tagama, et ELi turule ei lasta ebaseaduslikke ega ohtlikke tooteid. Digiteenuste õigusakti raames analüüsitakse võimalikke meetmeid digiplatvormide kaudu müüdavate toodete nõuetele vastavuse parandamiseks. Üldise tooteohutuse direktiivi²⁰ läbivaatamise käigus uuritakse samuti tooteohutuse probleeme, mis tekivad veebimüügi käigus ja üleilmses veebipõhises tarneahelas.

✓ **4. MEEDE: liikmesriikide kohtunike ja õigustöötajate väljaõpe ning tavade vahetamine**

ELi kodanikud ja ettevõtted tuginevad ühtsel turul oma õiguste kaitseks liikmesriikide kohtutele. Seetõttu on vaja, et liikmesriikide kohtunikud oleksid saanud ELi õiguse valdkonnas hea väljaõppe. Edendatakse kohtunikele ja muudele ühtse turu õigusaktide täitmist tagavatele õigustöötajatele mõeldud koolitusprogramme ja seminare, et suurendada teadlikkust ühtse turu õigusest ja selle mõistmist. Koolitusi ja seminare korraldatakse riikliku koolituspakkumise osana ning ELi tasandi koolitustena, sh Euroopa õiguslase koolituse strateegia tulevase läbivaatamise kontekstis.

✓ **5. MEEDE: riiklike avalike haldusasutuste võimekuse suurendamine**

Taotluse korral tagatakse liikmesriikidele sihtotstarbeliste programmide, näiteks 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus välja pakutud ühtse turu programmi kaudu rahalised stiimulid ja tehniline tugi, et optimeerida avalike haldusasutuste nõuete rakendamise ja täitmise tagamise võimekust.

Juurdepääs ühtse turu programmile põhineb võrdlevatel näitajatel, millega kontrollitakse nõuete täitmise tagamise tegelikku paranemist, näiteks kontrollitud sektorite arv, inspektorite arv või turult kõrvaldatud toodete arv. Liikmesriikide tulemuslikkuse ja kindlaks tehtud vajaduste alusel korraldatakse seejärel täiendavaid suutlikkuse parandamisi, koolitusi, teabevahetusi jms. Selles kontekstis uuritakse ka täiendavaid võimalusi, kuidas toetada riiklike kaebemehhanismide kasutamist ning lihtsustada seda ettevõtete ja kodanike jaoks.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/515, mis käsitleb teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate kaupade vastastikust tunnustamist ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 764/2008 (ELT L 91, 29.3.2019, lk 1) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1)

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

Väljapakutud reformi tugiprogrammi alusel saavad riikide ametiasutused taotleda tehnilist tuge, mis on seotud reformivajadustega, mille liikmesriigid on teinud kindlaks Euroopa poolaasta, liidu prioriteetide ning liidu majanduse juhtimise tsükli raames.

Lisaks sellele sisaldab riigihangete 2020. aasta tegevuskava neljas ajakohastus²¹ mitut uut algatust, mis aitavad haldusasutustel ja ELi vahendite saajatel täiustada oma riigihanketavasid, et tagada võrdsed tingimused ja kasutada hankeid strateegilise vahendina oluliste poliitikaeesmärkide saavutamiseks.

✓ **6. MEEDE: riigihankespetsialistide suutlikkuse parandamine ning riiklike asutuste vahelise koostöö tugevdamine**

Komisjon töötab partnerluses liikmesriikidega välja praktilised vahendid riigihangetega tegelevate ametnike oskuste täiendamiseks, toob kokku avaliku sektori hankijad, et edendada eksperdioskuste jagamist, edendab koolitust ja stimuleerib ühishankeid kooskõlas kodanike nõudlusega keskkonnasäästlikumate, sotsiaalse vastutusega ja innovatiivsete hangete järele.

Komisjon edendab ka koostööd ja tavade vahetamist riigihangete esimese astme järelevalveasutuste võrgustiku kaudu.

II ELI NORMIDE ÜLEVÕTMISE, RAKENDAMISE JA KOHALDAMISE PARANDAMINE

Nõuetele mittevastav ELi normide ülevõtmine, rakendamine ja kohaldamine tekitab tõkkeid ja takistusi ühtse turu latusale toimimisele.

✓ **7. MEEDE: struktureeritud dialoog ühtse turu direktiivide paremaks ülevõtmiseks**

Selleks et parandada direktiivide õigeaegset ja nõuetekohast ülevõtmist, võtavad liikmesriigid ja komisjon üleminekuperioodil kasutusele struktureeritud dialoogi. Struktureeritud dialoog, mis eelneb liikmesriikides õigusaktide vastuvõtmisele, lihtsustab vastavuse kontrolli. Dünaamiliste virtuaalsete vastavustabelite²² kasutamine võib toetada üleminekuprotsessi, tagades ülevaate riiklikest õigusaktidest, sh nende edasistest muudatustest ja kehtetuks tunnistamistest. Liikmesriigid peaksid pärast riiklike õigusaktide vastuvõtmist esitama komisjonile selge ja täpse kirjelduse, milliste riiklike normidega võetakse üle direktiivides kehtestatud vastavad kohustused²³. Selles kontekstis pööratakse eritähelepanu põhjendamatu ülereguleerimisega seotud probleemidele.

²¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/action_plan_pp.pdf.

²² Erinevalt staatilistest loeteludest, mis kajastavad riiklike õigusaktide vastavust ELi õigusaktidele nende ülevõtmise ajal, kujutavad dünaamilised virtuaalsed vastavustabelid endast digitaalset lahendust, mis võimaldab ajakohastada ülevõtmise olukorda pidevalt, sh pärast algsete ülevõtmisaktide jõustumist. Nende tabelite puhul võiks kasutada teabeallikana ja pideva ajakohastamise lihtsustamiseks teavitamismenetlust.

²³ Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas Euroopa Komisjon versus Belgia Kuningriik, C-543/17.

✓ **8. MEEDE: ühtse turu määruste rakendamise partnerlus**

Selleks et parandada ühtse turu määruste rakendamist, millega nõutakse, et liikmesriigid võtaksid meetmeid (nt looksid struktuurid või töötaksid välja menetlused) enne normide kohaldamise algust, korraldatakse komisjoni ja liikmesriikide sihtotstarbelised kohtumised niipea, kui normides jõutakse poliitilisele kokkuleppele. Enne asjaomaste normide jõustumist korraldatakse varakult rakendamiseminarid, et aidata liikmesriikidel kõnealuste määruste sätteid rakendada²⁴.

III ENNETUSMEHCHANISMIDE OPTIMAALNE ÄRAKASUTAMINE

Kui vältida liikmesriikides ELi õigusega vastuolus olevate riiklike meetmete võtmist, on võimalik tagada ühtsel turul kodanikele ja ettevõtetele võrdsed võimalused ning vältida pikaajaseid rikkumismenetlusi. Näiteks edendab vastavust ELi normidele see, kui kasutada olemasolevaid neist meetmetest teavitamise vahendeid parimal võimalikul viisil.

✓ **9. MEEDE: proportsionaalsuse kontrolli direktiivi kohaselt toimuva piiravate õigusnormide eelhindamise täiustamine**

Selleks et vältida riiklike õigusnormidega uute piirangute kehtestamist, aitab komisjon liikmesriike, annab neile suuniseid ning soodustab liikmesriikide vahel parimate tavade jagamist eelneva proportsionaalsuse hindamise valdkonnas, mis korraldatakse proportsionaalsuse kontrolli direktiivi²⁵ alusel, millega kohustatakse liikmesriike hindama enne uute riiklike kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmist põhjalikult nende proportsionaalsust.

✓ **10. MEEDE: ühtse turu läbipaistvusdirektiivi ladusa rakendamise tagamine**

Kooskõlas komisjoni nõuete täitmise tagamise meetmete strateegilisema lähenemisviisiga²⁶ hakkab ühtse turu läbipaistvusdirektiivi²⁷ rakendamine tulevikus põhinema neljal sambal: i) liikmesriigid teavitavad kõigist kaupu ja infoühiskonna teenuseid käsitlevatest tehniliste normide eelnõudest; ii) komisjon võtab järelmeetmeid kõigi teatiste puhul, mille puhul tekib kahtlus, kas need on kooskõlas ELi õigusega; iii) järelmeetmete võtmisel pöörab komisjon eritählepanu meetmetele, mis avaldavad ühtsele turule suurimat mõju; iv) komisjon teeb nende õigusaktide järelevalvet, mille puhul ta on direktiivi alusel võtnud meetmeid ja mille suhtes võidakse algatada rikkumismenetlus, kui ei tehta vajalikke kohandusi.

Komisjon kutsub ka riikide ametiasutusi üles reageerima teiste liikmesriikide esitatud teatistele, looma püsivad kontaktid riikide reguleerivate asutuste ja ühtse turu

²⁴ Selle näidisprojektiks võib pidada ühtse digivärava määruse praegust rakendamist.

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/958, milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli (ELT L 173, 9.7.2018, lk 25)

²⁶ Komisjoni teatis „ELi õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“. C/2016/8600 (ELT C 18, 19.1.2017, lk 10).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

lähipaistvusdirektiivi rakendamise eest vastutavate asutuste vahel ning edendama riiklike õigusnormide lähendamist. Kui praegusest ühtlustamise tasemest ei piisa, siis analüüsib komisjon põhjalikult, kas Euroopa tasandil on põhjendatud suurem ühtlustamine.

✓ **11. MEEDE: ühtsel turul uute teenuse osutamise tõkete vältimine**

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma kiiresti vastu uue teenustest teatamise direktiivi²⁸ seadusandliku ettepaneku, et vältida põhjendamatuid tõkkeid teenuste ühtsel turul. Komisjon võtab kuni ettepaneku vastuvõtmiseni meetmeid tagamaks, et liikmesriigid täidavad teenuste direktiiviga kehtestatud praegust teatamiskohustust eesmärgiga teha kindlaks ja kõrvaldada võimalikud uued regulatiivsed tõkked.

✓ **12. MEEDE: elektroonilise kaubanduse direktiivi teavitamismehhanismi täieliku potentsiaali ärakasutamine**

Kuigi liikmesriigid, mis piiravad põhjendatud ja proportsionaalsel viisil piiriüleste infoühiskonna teenuste osutamise vabadust, peavad teavitama teenuseid osutava ettevõtte asutamise liikmesriiki ja komisjoni kõnealustest vabadust piiravatest riiklikest meetmetest, ei ole veel kasutatud ära selle, elektroonilise kaubanduse direktiiviga²⁹ kehtestatud teavitamismehhanismi täielikku potentsiaali. Digiteenuste õigusaktiga seotud ettevalmistava töö käigus analüüsitakse võimalikke meetmeid liikmesriikidevahelise koostöö ja teavitamismehhanismi raames kasutatavate vahendite täiustamiseks.

IV NÕUETELE MITTEVASTAVUSE TUVASTAMINE ÜHTSEL TURUL JA VÄLISPIIRIL

Kui riiklikud normid on juba vastu võetud ja jõustunud, siis eeldab ühtse turu latus toimimine, et riikide ametiasutused ja komisjon on suutelised tuvastama nõuetele mittevastavust. Selleks peavad komisjonil ja liikmesriikide asutustel olema vahendid, mis suurendavad nende võimet nõuetele mittevastavust tuvastada, uurida ja selle kohta kiiresti teavet jagada.

✓ **13. MEEDE: ühtse turu IT-süsteemide ratsionaliseerimine ja veebipõhise nõuete täitmise tagamise platvormi (elektroonilise nõuete täitmise tagamise labor) loomine**

Komisjon ja liikmesriigid kasutavad ebaseaduslike ja nõuetele mittevastavate tööstus- ja tarbekaupade kohta teabe jagamiseks mitmeid IT-süsteeme. Ebaseaduslike ja nõuetele mittevastavate tööstus- ja tarbekaupade kohta teabe jagamiseks kasutatavate IT-süsteemide³⁰ killustatuse vähendamiseks teeb komisjon järgmist:

²⁸ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste kohta siseturul) jõustamise kohta, millega kehtestatakse teenustega seotud autoriseerimisskeemidest ja nõuetest teatamise kord ning muudetakse direktiivi 2006/123/EÜ ja määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd. COM(2016) 821 final.

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

³⁰ Näiteks turujärelevalve info- ja teavitussüsteem (ICSMS), ohtlike toiduks mittekasutatavate toodete kiirhoiatussüsteem (Safety Gate/RAPEX) või andmebaas EPREL energiamärgiste puhul.

- loob ametiasutustele toiduks mittekasutatavate toodete kontrolli jaoks **ühtse Euroopa teabesisestuspunkti**, mille kaudu saab kasutada olemasolevaid süsteeme (näiteks ICSMS ja RAPEX) ja tulevast ühtset tolliliidest ning vahetada süsteemide vahel sihipäraselt andmeid kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega;
- tagab koos liikmesriikidega, et **siseturu infosüsteemist (IMI)** saab ühtsel turul halduskoostöö põhivahend, kasutades kättesaadavaid andmeid ja teavet ning hinnates, kuidas toimib halduskoostöö teatavates ühtse turu valdkondades;
 - loob veebisaidiga „Kergenda koormat“³¹ saadud kogemusi arvesse võttes ühtse digivärava raames **ühtse turu tõkete kõrvaldamise vahendi**, mis võimaldab kodanikel ja ettevõtetel teatada anonüümselt regulatiivsetest tõketest, millega nad oma siseturu õiguste kasutamisel kokku puutuvad;
- kasutab koos liikmeriikidega kõiki ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi võimalusi, et täiustada ELi põllumajandusliku toidu (sh looma- ja taimetervise) õigusaktide täitmise tagamist. Ametliku kontrolli teabehaldussüsteem ühendab asjaomased olemasolevad teabesüsteemid (iRASFF ³², ADIS-exADNS ³³, EUROPHYT ³⁴, TRACES³⁵);
- uurib, kas ühtse turu programmi või programmi „Digitaalne Euroopa“ raames tiip tasemel IT-lahenduste katsetamiseks ja kohaldamiseks rahastatud labori saab kaasata olemasolevatesse struktuuridesse (näiteks tarbijakaitsealase koostöö võrgustik, ELi toodete nõuetele vastavuse võrgustik või intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskus) või nendega siduda.

✓ 14. MEEDE: võltsitud ja ebaseaduslike toodete vastase võitluse tugevdamine

Komisjon ja Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) teevad ebaseadusliku impordi/ekspordi vastastikuse haldusabi juhtumite raames koostööd liikmesriikide ametiasutustega ning aitavad vältida ebaseaduslike toodete pääsu ühtsele turule.

Ebaseaduslikke tooteid mitte üksnes ei impordita tänapäeval ELi, vaid neid ka toodetakse või monteeritakse ELis imporditud komponentidest. Seejärel lastakse need ühtsele turule või nendega kaubeldakse seal. OLAF ei saa aga neil juhtudel sekkuda, kuna tema praegused volitused ei hõlma ELi-siseseid juhtumeid.

Komisjon ja liikmesriigid võiksid selleks, et tagada intellektuaalomandi õiguste ja ebaseaduslike või võltsitud kaupade ühtsele turule laskmise keeldude või piirangute rangem täitmine, lähtuda tolliküsimustes antava vastastikuse haldusabi normidest ning kaaluda OLAFi volituste suurendamist.

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_et

³² Toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi digiplatvorm.

³³ Loomahaiguste teabesüsteem (ADIS) – endine loomahaigustest teatamise süsteem (ADNS).

³⁴ Teabe- ja kiirhoiatussüsteem, mis käsitleb ELi imporditud või ELis kaubeldavate taimede ja taimsete saaduste saadetiste kinnipidamist taimetervise kaalutlustel.

³⁵ Kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem – veebipõhine haldusvahend loomade, sperma, embrüode, toidu, sööda ja taimede kõigi sanitaarnõuete jaoks ELi-sisese kaubanduse ja impordi puhul.

✓ **15. MEEDE: toidutarneahela nõuete rangema täitmise tagamine**

Ohutu ja kestlik toit ning selle vaba liikumine on siseturu ülioluline osa. See parandab märkimisväärselt kodanike tervist ja heaolu ning toetab nende sotsiaalseid ja majanduslikke huve.

Kuigi liikmesriikide kohustus on kontrollida, et ettevõtjad järgivad ELi õigust, korraldab komisjon liikmesriikides ja ELi-välistes riikides igal aastal ligikaudu 220 kohapealset kontrolli eesmärgiga veenduda, et kontrollisüsteemid on tulemuslikud ja ametiasutused täidavad oma õiguslikke kohustusi. Komisjon tõhustab toidutarneahela alase ELi õiguse kohaldamise tagamist muu hulgas sihtotstarbeliste kontrollide ja nendega seotud süsteemsete järelmeetmete abil, mille käigus veendutakse, et liikmesriigid kõrvaldavad vajakajäämised.

Komisjon toetab ka edaspidi liikmesriike oma koolitusprogrammi „Parem koolitus ohutuma toidu nimel“ kaudu, mis on mõeldud avalike haldusasutuste töötajatele, et parandada ELi normide rakendamist.

Toiduga seotud pettusjuhtumid võivad õhnestada tarbijate usaldust ELi toidusüsteemi vastu ning mõjutada siseturu toimimist. Seetõttu tõhustab komisjon ELi meetmeid, mida võetakse põllumajandusliku toiduga seotud pettuste vastu võitlemiseks strateegia „talust taldrikule“ raames.

✓ **16. MEEDE: märgistamise ja jälgitavuse süsteemide väljatöötamine**

Jälgitavus on nõuete täitmise tagamiseks määrava tähtsusega. Märgistamise ja jälgitavuse süsteemid saavad toimida ainult juhul, kui tootega selle tarneahelas kaasnev teave võimaldab tollis automaatset nõuetele vastavuse kontrolli. Komisjon uurib ja edendab koostöös liikmesriikidega digitaalsete vahendite kasutamist, et võimaldada sihipärasemat kontrolli välispiiril ja ELi piires. See hõlmab märgistamise ja jälgitavuse süsteemide (näiteks ruutkoodid, raadiosagedustuvastus, plokiahel jms) väljatöötamist, et edastada tarneahelas turvaliselt konkreetset nõuetele vastavusega seotud teavet, võttes arvesse selliseid kasutusel olevaid vahendeid nagu Euroopa energiamärgisega toodete andmebaas (EPREL). Integreeritud piirihalduse fondist 2021–2027 eraldatud tollikontrolli seadmete rahastamiseks ette nähtud vahendite abil töötatakse välja uued tolliseadmed, mis on suutelised kodeeritud teavet lugema ja kontrollima. Jälgitavuse küsimusi hinnatakse ka üldise tooteohutuse direktiivi läbivaatamisel.

Komisjon soovib, et tööstus- ja tarbekaupade kohta, mis deklareeritakse tollis vabasse ringlusse lubamiseks, esitataks elektrooniliselt nende nõuetele vastavuse teave (s.o juba kehtiv ELi vastavusdeklaratsioon). Seejuures hindab komisjon ka meetme mõju VKEdele ja konkreetset mikroettevõtjatele, et teha kindlaks vajalikud leevendusmeetmed.

Lisaks sellele on märgised ja jälgitavus olulised uue tarbijakaitse tegevuskava raames, et suurendada tarbijate mõjuvõimu keskkonnasäästlikule majandusele ja digitaaltehnoloogiale ülemineku käigus. Komisjon teeb kindlaks digitaalsete vahendite parimad kasutusviisid, et esitada tarbijatele kõige usaldusväärsem teave, mis võimaldaks neil teha teadlikult ja turvaliselt oste, eelkõige välismaalt.

V NÕUETE RANGEMA TÄITMISE TAGAMINE KOHAPEAL

Hoolimata kõigist jõupingutustest tagada üldine ühtse turu nõuete täitmine, esineb nõuetele mittevastavuse tõttu regulatiivseid tõkkeid, mis nõuavad tulemuslikku järelekkumist. Ka selles etapis on määrava tähtsusega liikmesriikide ametiasutuste ja komisjoni koostöö.

✓ 17. MEEDE: ELi toodete nõuetele vastavuse võrgustik

Tarbijatele pakutakse jätkuvalt mitmeid nõuetele mittevastavaid tooteid, sageli veebipõhiselt, seades seeläbi ohtu tarbijad ja kutsealased lõppkasutajad ning moonutades konkurentsi. Komisjon loob koostöös liikmesriikidega alates 2021. aasta jaanuarist ELi toodete nõuetele vastavuse võrgustiku, et suurendada turujärelevalveasutuste tegevuse kooskõlastamist toiduks mittekasutatavate kaupade sektoris, nagu on sätestatud määruses 2019/1020³⁶. Võrgustik hakkab koosnema ühtsetest kontaktasutustest, mille liikmesriigid asutasid hiljuti oma turujärelevalveasutuste esindamiseks. Lisaks sellele teeb komisjon alates 2021. aasta juulist määruses sätestatud vastastikuse abi mehhanismide järelevalvet ning teeb kindlaks valdkonnad, milles liikmesriikide keeldumine nõuete täitmise alase teabe taotlustest ning nõuetele mittevastavuse puhul õigusaktide täitmise tagamise meetmete taotlustest ei olnud põhjendatud.

✓ 18. MEEDE: siseturu probleemide lahendamise võrgustiku (SOLVIT) muutmine ühtse turu vaidluste lahendamise põhivahendiks

Üldjuhul SOLVITi volituste alla kuuluvates õiguslikes valdkondades³⁷ on kasutusel eri probleemilahendusvahendid, mis killustab nõuete täitmise tagamise keskkonda. Komisjon ja liikmesriigid tagavad SOLVITi tugevdamise, et sellest saaks alternatiivse vaidluste lahendamise põhivahend kõigis siseturu poliitikavaldkondades, mille puhul peab otsuse tegema haldusasutus. SOLVITit hakatakse kasutama praegusel kujul või kohandatakse vajaduse korral, et see vastaks uute algatuste nõuetele. Komisjon ja liikmesriigid tugevdavad sidemeid SOLVITi ning mitmesuguste riikliku ja ELi tasandi asutuste ja võrgustike vahel.

See on juba kavas Euroopa Tööjõuameti (ELA)³⁸ puhul, mis alustas tegevust 2019. aasta oktoobris ja asub täies mahus tegutsema 2024. aastaks. ELA aitab komisjonil ja liikmesriikidel tagada, et tööjõu liikuvuse ja sotsiaalkindlustuse kooskõlastamise alaste ELi normide täitmine tagatakse õiglasel, lihtsal ja tulemuslikul viisil, tänu millele on kodanikel ja ettevõtetel lihtsam ühtsest turust kasu saada. Amet tagab lahendused, mis annavad kodanikele ja tööandjatele parema juurdepääsu kvaliteetsele teabele ELi ja riiklike tööjõu liikuvuse õigusaktide kohta.

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta ning millega muudetakse direktiivi 2004/42/EÜ ja määruseid (EÜ) nr 765/2008 ja (EL) nr 305/2011 (ELT L 169, 25.6.2019, lk 1).

³⁷ SOLVIT tegeleb piiriüleste probleemidega, mille on põhjustanud avaliku sektori asutuste toime pandud ELi õiguse rikkumine.

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1149, millega luuakse Euroopa Tööjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344 (ELT L 186, 11.7.2019, lk 21).

VI RIKKUMISJUHTUMITE MENETLEMISE PARANDAMINE

Kui on ilmnenud Euroopa õiguse rikkumised, siis suhtleb komisjon liikmesriikidega, et mõista paremini probleeme ja leida lahendusi. Kui suhtlus ei anna tulemusi, siis võtab komisjon vajaduse korral kindlasti ranged ja tulemuslikud nõuete täitmise tagamise meetmed. Tänu paremale töökorraldusele, kõigi võimalike haldusvahendite paremale kasutamisele ja suuremale koostööle jõuavad rikkumismenetlused kiiremini ja ladusamalt lõpule.

✓ 19. MEEDE: nõuete täitmise tagamise meetmete parem prioriseerimine

Nagu tehti eesmärgiks juba 2016. aastal,³⁹ keskendub komisjon nõuete täitmise tagamise meetmete paremaks prioriseerimiseks juhtumitele, mis mõjutavad märkimisväärselt ühtset turgu lähtuvalt nende majandusliku, õigusliku ja poliitilise mõju hindamisest. Tuginedes sellele lähenemisviisile võtab komisjon kasutusele iga-aastase **ühtse turu nõuete täitmise tagamise strateegilise aruande**, milles tehakse kindlaks konkreetset murevaldkonnad ja prioriteedid nõuete täitmise tagamiseks, võttes arvesse Euroopa poolaasta tulemusi. Samas on prioriseerimise otstarbel tervikliku teabe saamiseks väga oluline, et huvitatud isikud annaksid komisjonile teada ühtse turu normide rikkumistest. Selleks vaadatakse läbi kaebuste esitamise süsteem, et integreerida see paremini SOLVITisse. Komisjon jälgib SOLVITi aruandeid, et teha kindlaks struktuursed probleemid, mis võivad olla olulised. Komisjon uurib ka võimalust võtta muudes ühtse turu poliitikavaldkondades kasutusele vahend, mida praegu katsetatakse vaidluste internetipõhise lahendamise platvormil, et aidata tarbijatel paremini hinnata oma kaebevõimalusi.

✓ 20. MEEDE: selgus ja järjepidevus juhtumite menetlemisel

Nõuete täitmise tagamise süsteemi usaldamise eelduseks on kaebuste läbivaatamine õigel ajal ja rikkumiste karistamine. Komisjon muudab selleks oma juhtumite menetlemise protsesse veelgi sujuvamaks. Ta annab kaebusele kahe kuu jooksul esialgse hinnangu, et esitada kaebuse esitajale vastus. Kui on kogutud piisavalt teavet, siis peaks vastus juba sisaldama selget otsust selle kohta, kas: 1) kaebust ei hakata menetlema; 2) kaebus edastatakse probleemide lahendamise asutustele, näiteks SOLVITile; 3) komisjon alustab suhtlust asjaomase liikmesriigiga või 4) algatatakse viivitamata rikkumismenetlus.

✓ 21. MEEDE: süsteemi EU Pilot parem kasutamine

Süsteem EU Pilot on kasulik vahend, et saada teavet rikkumisetapile eelnevas liikmesriigiga suhtlemise etapis. Selleks et parandada süsteemi sihipärasust ja struktuuri kiire ja tõhusa vahendina, millega toetatakse liikmesriikidega toimuvat suhtlust lahenduse leidmiseks, kavatseb komisjon kasutada süsteemi EU Pilot selgete tingimuste ja ajakava alusel juhtudel, kui näib võimalik, et tulemus saavutatakse lühikese aja jooksul.

Komisjon teeb järgmist:

- töötab välja selged ja objektiivsed kriteeriumid, et teha kindlaks, millal tuleks süsteemi EU Pilot kasutada;

³⁹ Komisjoni teatises „ELi õigus: parema kohaldamisega paremad tulemused“ (C/2016/8600).

- teeb koostööd liikmesriikidega, et teha kindlaks praktilised viisid menetluse kiirendamiseks, kaitstes samal ajal mõlema suhtluses osaleja olulisi õigusi ning kasutades hästi olemasolevaid tipptasemel süsteeme;
- leiab paindlikumad viisid keerukate probleemide lahendamiseks;
- levitab süsteemi EU Pilot abil lahendatud küsimuste kohta teavet (koondandmetena), et jagada parimaid tavasid, säilitades samal ajal tasakaalu komisjoni ja liikmesriikide vahelise konfidentsiaalse suhtega⁴⁰.

✓ **22. MEEDE: süstemaatilised korrapärased pakettkohtumised**

Rikkumismenetluste käigus toimuv kirjalikus teabevahetuses (mis on võimaliku edasise kohtumenetluse alus) ei võeta alati piisavalt arvesse kõiki võimalikke lahendusi. Komisjon näeb ette konkreetsetele poliitikavaldkondadele suunatud pakettkohtumised eri liikmesriikidega, et täiendada neid ametlikke teabevahetusi otsekontaktidega. Kohtumised võivad aidata leida lahendusi ELi õiguse järgimise küsimustele ja seega peaksid need toimuma korrapäraselt, kui see on vajalik. Kui kohtumised valmistatakse põhjalikult ette, siis on võimalik nende käigus tulemuslikult kõrvaldada arusaamatused ning kasutada ELi ja riiklikke eksperditeadmisi lahenduste leidmiseks. Pakettkohtumised võidakse kombineerida või korraldada koos liikmesriikidega toimuvate muude kohtumistega (näiteks nõuete täitmise alane suhtlus).

⁴⁰ Euroopa Kontrollikoda, eriaruanne nr 5/2016: „Kas komisjon on taganud teenuste direktiivi mõjusa rakendamise?“, 14.3.2016

JÄRELDUS

Nõuetele vastavuse edendamine eeldab kindlat poliitilist panust ühtsesse turgu ja selle normide tulemuslikku rakendamisse. Selleks on vaja poliitilist vastutust, läbipaistvust ja tõhusaid süsteeme nõuetele vastavuse edendamiseks ning järelevalveks.

Tegevuskava abil reageeritakse liikmesriikide üleskutsele ning võetakse initsiatiiv, et lahendada praegused rakendamise ja nõuete täitmise tagamise alased väljakutsed. Meetmete abil tegeletakse mitmesuguste eri probleemidega, mis hõlmavad võimalike rakendamisprobleemide ja nõuete täitmise tagamise kõiki etappe ja valdkondi nii ELi kui ka riiklikul tasandil, tuginedes kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil võetud ühisele kohustusele. Nende meetmete abil võimaldavad komisjon ja liikmesriigid ühtsel turul edendada meie ettevõtteid ja pakkuda tarbijatele parimaid valikuvõimalusi. Kui teeme koostööd, siis saame tagada, et ühtsest turust saavad kasu kõik eurooplased.